

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/dla-mediow/dodatki-historyczne-do/218646,1945-Koniec-wojny.html>
27.02.2026, 03:50

1945. Koniec (?) wojny

Dodatek prasowy IPN z 8 maja 2025 r. do „Dziennika Polskiego”, „Gazety Krakowskiej” i „Echa Dnia” – do pobrania

Do pobrania:

[1945. Koniec \(?\) wojny \(pdf, 4.71 MB\)](#)

Opis

W numerze:

- dr hab. Filip Musiał, *Koniec wojny – ciągłość zniewolenia*
Upadek III Rzeszy, 8 maja 1945 r., oznaczał co innego dla świata zachodniego, a co innego dla narodów podbitych przez Armię Czerwoną. Na zachód od Łaby rozpoczął się proces przywracania normalności, odbudowy systemów demokratycznych i podnoszenia – wolnych już państw – z wojennych zniszczeń. Na wschód od Łaby lała się krew. Mordowano działaczy niepodległościowych i przedwojenne warstwy państwowotwórcze, w obozach i więzieniach osadzano tych, którzy nie chcieli się pogodzić z narzuconą przez Moskwę rzeczywistością. Tu nie było demokracji, a świętować mogli jedynie komuniści i ich poplecznicy.
- dr hab. Joanna Lubecka, *Ludzie na walizkach. Niemcy pod okupacją*
Zakończenie wojny przyniosło wielki chaos migracyjny. Jak wspomina historyk Mark Wyman: „Był to jeden z największych ruchów ludności w nowożytnej historii Europy”.
- dr Michał Wenklar, *Koniec wojny à la française*
Więcej Francuzów zginęło na froncie wschodnim w niemieckich mundurach niż biorąc udział w ruchu oporu i walkach jednostek gaullistowskiej Wolnej Francji na afrykańskim i europejskim froncie. Nieprzypadkowo marsz. Wilhelm Keitel, składając kapitulację, miał powiedzieć do siedzącego w ramach delegacji alianckiej gen. de Lattre de Tassigny: „Pan powinien podpisać po obu stronach”.
- dr Wojciech Frazik, *Węgry – od nadziei do dyktatury*
Dzieje Węgier ukazują paradoksy losów państw Europy Środkowej u schyłku II wojny światowej. Sojusznik Niemiec pod sowiecką okupacją, w którym w wolnych wyborach zwyciężyły siły prozachodnie, ostatecznie znalazł się pod okrutną komunistyczną dyktaturą.
- Piotr Juchowski, *Od KRN do rządu Cyrankiewicza. Droga komunistów do władzy*
Po klęsce Niemiec pod Stalingradem oraz na Łuku Kurskim Armia Czerwona zaczęła przesuwac się na zachód. Przywódca ZSRS Józef Stalin miał konkretne wizje opanowania Polski, chciał jej narzucić nie tylko nowe granice, ale także koncepcje ustrojowe.
- dr Paweł Naleźniak, *Dramatyczny rok 1945 na Kresach*
Wynik II wojny światowej był wielkim dramatem dla Polski i jej obywateli, zwłaszcza tych, którzy skutkiem decyzji teherańsko-jałtańskich znaleźli się za linią Curzona. Mimo ogromnych wysiłków militarnych i politycznych Rzeczpospolita nie odzyskała niepodległości, utraciła również swe ziemie wschodnie, stanowiące prawie połowę terytorium państwa. Rok 1945 postawił przed milionami Polaków nieznane dotąd wyzwania.
- dr hab. Henryk Głębocki, *Polacy pod władzą z obcego nadania. PRL w systemie imperium sowieckiego 1947-1989*
Nienaruszalny monopol PZPR gwarantowała groźba interwencji zbrojnej, zwana „doktryną

Breżniewa”.

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

